

Szeged a fejlődés útján

Irta: dr. Biczó György

Választásra készül az ország népe. Esztendőnk Szegeden is több százan igyekeznek a jelöltek gyűléseinek színhelyére, hogy jelöltek állítsanak a különböző szintű tanácsokba, hogy egyetértésüket fejezzék ki a Hazafias Népfrent választási felhívásával, hogy hitet tegyenek pártunk politikájá mellett.

A választás nagyon jelentős belpolitikai eseményünk, és a felkészülés során a párt IX. kongresszusából adódó feladatokat váltjuk valóra. Tovább szélesítjük a szocialista demokráciát, új erőt vonunk be az állami munkába, és teremtjük meg a feltételeket, hogy a szocialista építés meggyorsítása érdekében jelentős erőforrásokat hozzunk felszínre. E munkák során erősödik dolgozó népünk egysége, pártunk és a tömegek közötti kapcsolat.

A választás mindig számvetés volt és ma is az, országosan és helyileg is. Az elmúlt év decemberében a pártkongresszus méltán állapíthatta meg e számvetés során, hogy hazánkban az utóbbi esztendőben tovább erősödött a szocialista rend, nagyot léptünk előre a szocialista építők munkájában, pártunk és népünk tekintélye bel- és külföldön egyaránt megnőtt. Dolgozó népünk egységesebben magának vallja a párt helyes, kipróbált, lenini politikáját, és erejét megfeszítve munkálkodik a helyes politika megvalósításáért városon, falun egyaránt.

Ha Szeged utcáit járva, visszatekintünk az elmúlt 10 évre, mi is büszkén állapíthatjuk meg, hogy városunk fejlődése, a város élete igazolja a párt helyes politikáját, s mint cepp a tenger, Szeged fejlődése is bel- és külföldi előtt méltán példázza szocialista építésünk eredményeit. E fejlődés során városunk ipari, kulturális, tudományos és politikai súlya megnőtt.

A jelöltek gyűlése érdekes, izgalmas politikai hangulatú, a választás előtti hetek mozgalmos életét tekintve érdemes visszapillantani városunk fejlődésének néhány jellemző vonására. A szegediek is jogos büszkeséggel mondhatják — hisz kezükkel, eszükkel és szívükkel — a maguk építő köveit becsületes munkával lerakták szocialista építésünk épületébe, s a város — amely a felszabadulás utáni években fejlődésében megállt — az utóbbi években gyors ütemben növekedik, épül, fejlődik.

A felszabadulás óta harmincezerrel nőtt a város lakossága. Már itt rögtön hozzá kell tenni, hogy elsősorban a bevándorlásból. A növekedés fele — 15 ezer — az utóbbi öt esztendőre esik. Mennyivel másabb gondok, problémák foglalkoztatják ma az embereket, mint 1950-ben, amikor nem hogy növekedett volna a város lakossága, hanem ötezer fővel csökkent, vagy akár 1959-ben, amikor még arról beszéltünk, hogy hateraz szegedi dolgozóknak kell munkaalkalmat teremteni.

Pártunk előző kongresszusán felhívta a vidék iparcisztásának jelentőségére a figyelmet, hogy Budapest ellenpólusaként jónéhány vidéki város iparosítását előtérbe kell helyezni. E városok között van Szeged is. A kongresszus határozatainak megfelelően jelentős ipari fejlődés kezdődött, amely tart jelen pillanatban is, és folytatódik az elkövetkező években. E fejlődést mutatja, hogy 1958 és 1962 között Szegeden az iparban foglalkoztatottak száma 13,6 százalékkal nőtt és 1962 és 1966 között több mint 15 százalékkal. Megjelent a nehézipar is városunkban olyan gyárak megépítésével, mint a gumigyár, a kábelgyár. A régi szegedi üzemekre sem lehet ráismerni, hisz nincs talán egyetlen olyan sem köztük, ahol az utóbbi években jelentős vagy kisebb mértékű rekonstrukció ne következett volna be.

A szegedi ipar termelése az ország egész ipari termelésének csak mindössze 2 százaléka. Szerény szám ez, azonban a népgazdaság fejlődésében minden százalékra szükség van, így a szegedi dolgozók munkájára is. E szerény 2 százalék mögött azonban nagy feladatok húzódnak meg. Hisz a szegedi üzemek adják az ország kenderfonal-termelésének 80 százalékát, a kender készszövet 30 százalékát, a szalámigyártás 56—58 százalékát, a paprikaörlemények 50 százalékát, hogy csak néhányat említsék meg a sok mellett. A szegedi ipar termékei nemcsak beföldön, hanem külföldi országok piacain is öregbítk a magyar ipar hírnevét.

Az utóbbi esztendőben jelentősen bővültek a tanács lehetőségei is. Anyagi eszközeink megnöttek, és ennek nyomán nagyobb erőfeszítéseket tudunk tenni a meglévő problémák enyhítésére. A tanács beruházásra és felújításra az utóbbi 4 évben kb. ugyanannyit fordított, mint az ezt megelőző 16 esztendőben összesen.

A szegediek magukénak érzik ezt a várost, szeretnék gyorsítani a fejlődést. Mu-

tatja ezt, hogy két kezük munkájával, társadalmi munkában több mint 7 millió forinttal járultak hozzá a tanács erőfeszítéseikhez; ennivel több járdát, utat, parkot, létesíthettünk.

Az ipar fejlődése következtében Szegeden is javultak a munkafeltételek, a kereseti lehetőségek, és ma már a szegediek egy kicsit válogathatnak a különböző munkaalkalmakban. Sajnos, elég sokan élnek is ezzel a lehetőséggel, elég nagy a mozgás a vállalatok létszámában, ami nem segíti a termelést.

Az iparosítással emelkedett a szegedi dolgozók reálbére és reáljövödelme is, melynek nyomán a kiskereskedelmi forgalom az utóbbi 4 évben 15 százalékkal nőtt. Ezen belül is jelentősen — több mint 50 százalékkal — az egy főre jutó tartós fogyasztási és műszaki cikkek forgalma. Az életszínvonal emelkedését bizonyítja, hogy ebben az időszakban 295 százalékkal emelkedett a szegedi dolgozók betétállománya.

Kerületi tanácsaink és a városi tanács jelentős figyelmet és anyagi eszközöket fordított a városban a szolgáltató tevékenység bővítésére, a lakosság kommunális ellátottságának javítására.

Bár jelentős az előrehaladás, mégis el kell mondani, hogy a szolgáltató tevékenység során nem tudjuk kielégíteni a lakosság egyre növekvő igényeit, különösen a háztartási gépek javításánál, lakásjavításnál és karbantartásnál.

A város kommunális ellátottsága a felszabadulás előtt is gyenge volt. Régi, elhanyagolt közműveket kaptunk örökségbe. A felszabadulás után és az ezt követő időben nagyon kevés lehetőség jutott arra, hogy ezeken bővíteni lehessen. Erőfeszítéseink nyomán a víz- és a gázszolgáltatás terén nagyot léptünk előre, és általában elmondható, hogy e két kérdést megoldottuk is tekinthetjük. Érdemes összehasonlítani, hogy a felszabadulás után, 1946-ban 1687 háztartásban volt bevezetve a vezetékes gáz, és naponta átlagosan 3650 köbméter gázt használtak el. Ma közel 13 ezer háztartásban vezetékes gáz van, és a napi fogyasztás megközelíti a 80 ezer köbmétert. Ezenkívül 7794 háztartásban van palackos gáz. Az utóbbi években Szeged környékén feltárt gáz lehetővé teszi, hogy mind több üzemet állítsunk át széntüzelés helyett gázüzelésre, és megfelelő terveket készítünk, hogy a lakások fűtésénél is áttérjünk a gázüzelésre.

A város előtt álló feladatok között jelentős helyet foglal el a lakáskérdés megoldása. Oszintén meg kell mondani, hogy erőfeszítéseink ellenére is még messze vagyunk a megoldástól. Nehéz örökséget vettünk át. Szegeden sok a vályogház, a mélyfekvésű terület, a pincelakás, s a felszabadulást követően hosszú évekig nem volt itt lakásépítés. 1960-ig a város lakásállománya évi 1 százalékkal nőtt, az utóbbi 6 évben ez évi 3 százalékkal emelkedett. Bár ez jelentős fejlődést mutat, mégis elmarad az ország nagyvárosainak fejlődése mögött. Számszerűleg nem ke-

vés lakást — 3224-et építettünk az utolsó négy esztendőben —, azonban mégis kevés, hisz a családok 13 százalékánál nincs még lakása, s mintegy hateraz igényjogosult jogos igényét kellene kielégítenünk.

A lakosság számának növekedése következtében — bár elég jelentős számú lakást építettünk — a száz lakásra jutó lakások száma nem hogy javult, hanem romlott. Megfelelő erőfeszítést tettünk a több mint 2 milliárd forintnyi lakóházállományunk felújítására, állagának megővására. Itt sem könnyű a helyzetünk, hiszen 1953-ig nem fordítottunk lakásfelújításra jóformán semmit. Az 1950-es években 6—8 millió forintot évente, és csak az utóbbi években emelkedett ez évi 30 millió forintra. A sok elavult, rossz állapotban levő házat figyelembe véve, ez a felújítási ütem is nagyon lassú, és a következő években a lakások karbantartására, felújítására még nagyobb összeget kell fordítanunk.

Villamoson, autóbusszon utazva nagyon sok kritikai hangot hallunk a közlekedésről. Szóvá teszik a zsúfoltságát, az egyes villamosjáratok hosszú menetidejét, vagy az egyes iparkörzetekben a megfelelő mennyiségű tömegközlekedési eszközök hiányát. S mindezt néha tetőzi egyes közlekedési dolgozók nem megfelelő magatartása. A sok jogos észrevétel mellett azonban azt sem szabad elfelejteni, hogy az utóbbi években nagymértékben megnőtt a közlekedési eszközök igénybe vétele, és ezzel együtt nem fejlődött a kocsipark állománya.

Városunkban 1962-ben villamoson és autóbusszon 45,7 millió utast szállítottunk és 4 esztendővel később, az elmúlt évben már több mint 59 milliót. Hogy a növekvő igényeket ki tudjuk elégíteni, 1970-ig jelentős számú új csuklós villamos és mintegy 20 nagy befogadóképességű autóbusszt kellene forgalomba állítani. Csak így tudunk javítani a városban belüli közlekedés helyzetén, és megfelelően ellátni az iparkörzeteket is.

Jelentősen javult a város egészségügyi, szociális ellátása. Több orvos tevékenykedik, magasabbak a rendelési óraszámok. Valamelyest javult a bölcsődei férőhely-ellátottság is. Ez utóbbinál a jelentkező igényeket messze nem tudjuk kielégíteni. Ebben az 5 éves tervben bővítjük a körhízi ágyak számát, megépül a KÖJALL székháza is és a járási rendelő intézet, amely tovább fogja javítani a lakosság alapvető egészségügyi ellátását.

Szeged iskolaváros is, hiszen az általános iskoláktól az egyetemig bezárólag 26 ezer tanuló folytatja tanulmányait. Ezenkívül közel nyolcezer azoknak a száma, akik a középiskolákban és egyetemeken esti és levelező úton tanulnak. Az elmúlt években új iskolák építésével 78 tanteremmel bővült az általános iskolai és középiskolai tanteremek száma, és 840 kollégiumi férőhelyet építettünk elsősorban az egyetemisták számára.

Érdekes most végiglapozni az egyetem 1933—34-es évkönyvében, hogy a rászoruló egyetemisták között néhány kormány-

főtanácsos könyvradományából mennyi használt ruhát és inget osztottak ki a szegedi egyetemisták között. Ma egészen más körülmények között tanulhatnak fiataljaink. Allamunk minden lehetőséget megad, hogy gondtalanul, nyugodt körülmények között sajátíthassák el a tudást.

A szegedi felsőfokú tanintézetek hallgatóinak több mint a fele — 2637-en diákközhelyen laknak és 4700-an a menzán étkeznek. További új iskolát kell építenünk Újszegeden, néhány iskolánknál a tanítás feltételeit kell tovább javítanunk. A Szilléri iskola fődémceréje ebben a tanévben bizonyos gondot okoz számunkra, és az idejéről diákok számára is, de reméljük, hogy az építőipar tartja szavát, és a következő tanév kezdetére, tehát az év szeptemberére, elkészül az iskola és folytatni lehet a tanítást.

Jelentős helyet és szerepet tölt be városunk a kultúra más területén is. A színház, a szabadterei játékok nemcsak Szeged, de az ország határain túl is megbecsülést szerez Szegednek és a magyar kultúrának. Mind a két intézményünk jelentős rekonstrukciójára kerül sor. Jobb körülmények között tudják kielégíteni a szegediek és a Szegedre látogatók kulturális igényeit.

A mezőgazdaság Szeged életében nem olyan jelentős helyet foglal el. Mégis néhány gondolatban feltétlenül meg kell állapítani, hogy a négy termelőszövetkezetben dolgozó, mintegy 2500 dolgozó paraszt megtalálta helyét és számítását. Jelentős mértékben megnövekedett a közös gazdaságok vagyona, a géppark, az állatállomány. Jelentősen emelkedtek a terméstartományok és a hozamok az állattenyésztésben. Ennek következtében az egy főre jutó jövedelem a közből a 1962. évi 10 700 forintról 16 ezer forintra emelkedett.

Az előbbieken a teljesség igénye nélkül csak néhány jelentősebb dologra hívtam fel a figyelmet. Városunk elmúlt esztendőbeli fejlődésének egy-egy állomását jelöltem meg. A harmadik 5 éves terv újabb, még nagyobb feladatokat és fejlesztést ír elő városunkban. Ez egyrészt azt jelenti, hogy tovább erősödik a nehézipar — főként a kábelgyár és a gumigyár továbbfejlesztésével —, másrészt a hagyományos szegedi iparágak előtt is jelentős fejlesztés áll. Külön alá kell húzni azt az új szerepet, amelyet az olaj- és a gázvagyon jelent városunk környékén, amelynek kitermeléséhez a népgazdaság számára való átadásához, jelentős beruházásokra lesz szükség. Sok ezer új munkáskezet jelent, akik közül nagyon sokat úgy kell idehozni az ország más területeiről.

A harmadik ötéves terv során meggyorsul a lakásépítés is. Háromezer állami lakás megépítését tűztük ki feladatul, ezentúl ugyanennyi lakást szeretnénk magánérőből is építeni, és az olajipari dolgozói számára 600 lakást kell még építeni. E megnövekedett lakásfejlesztés szükségzerűen írja elő, hogy meg kell gyorsítani a szegedi házgyár építését, hogy az 5 éves terv végére már termelni tudjon. Ezen túl olyan új üzemek, intézmények is jelzik az ipar további fejlődését, mint a tejüzem, a Patyolat, az AKOV komplex telepe, a belkereskedelmi raktárak, a biológiai kutatóintézet, hogy csak néhányat említsék a fontosabbak közül.

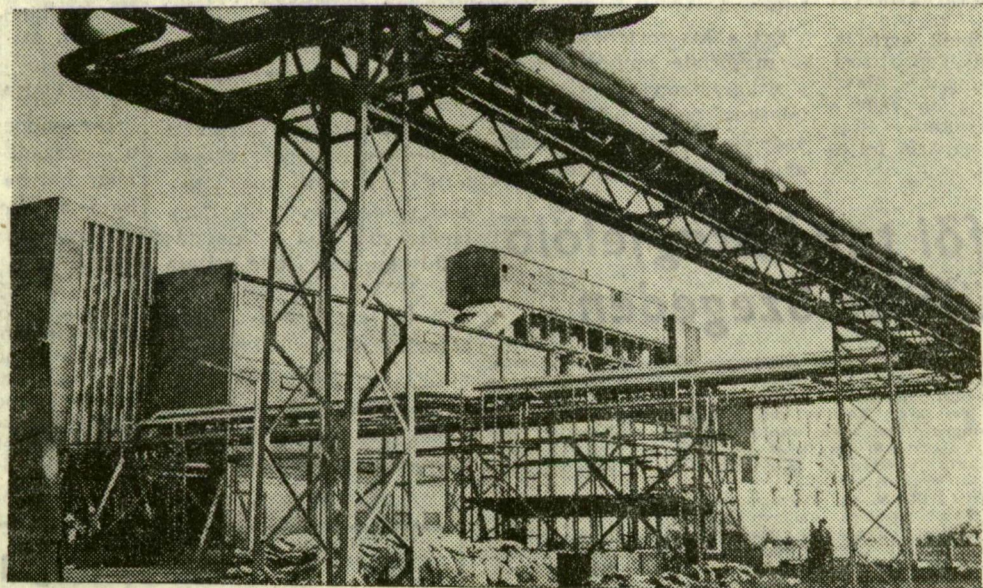
Jelentős rekonstrukcióra is sor kerül az újszegedi kenderben, a konzervgyárnál, a paprikafeldolgozóknál. E nagyméretű fejlődés parancsolóan követeli meg tőlünk, hogy idén jóváhagyásra kerüljön a város részletes rendezési terve, hiszen e nagyarányú fejlődés jóváhagyott rendezési terv nélkül szinte lehetetlen.

Továbbfolytatjuk a városban az út, a közvilágítás rekonstrukcióját, a belvízrendezést a település biztonságának megteremtése érdekében. Új, szélesvásznú mozi kap Újszeged, további középiskolai és egyetemi kollégiumokat építünk. Tovább fejlesztjük a partfürdőt és az UTC pályán modern fedett uszoda épül fel.

Csak néhányat említettem meg a megoldandó feladatokból. A harmadik 5 éves terv célkitűzései, feladatai a szocialista építésháló feladatokat jelzik. Ezek megvalósítása egyúttal a párt politikájának valóra váltását, a kongresszus határozatainak végrehajtását is jelenti.

Nem könnyű dolog lesz, és jelentős erőfeszítéseket kell tenni, hogy e feladatoknak meg tudjunk felelni. S most, amikor jelölteket küldünk a különböző szintű tanácsokba, olyan jelölteket kell állítanunk, akik magukénak vallják ezt a politikát, akik lelkesíteni, vezetni tudják a dolgozókat ezekért a célokért, akik tetteikkel adják tanúbizonyságát, hogy erejüket, tehetségüket dolgozó népünk szolgálatába állítják.

A városunk előtt álló feladatok megvalósítása a szocialista társadalom felépítését, a békét, a jólétet szolgálja. Érdemes e nemes célokért küzdeni!

KÉPEINKEN: Az építőipari vállalat betongyártó üzeme, amely a szegedi építkezéseket látja el betonnal — Az Oskola utca környékén épült új lakóegység egy részlete — Kellemesen töltik a napot a gyerekek az Odessza lakóegyed új bölcsődéjében (felső képsor). A gumigyár hatalmas építményeinek impozáns részlete (lent).